

**Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний університет
Факультет фізичного виховання та спорту
Кафедра олімпійського та професійного спорту**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректорка з навчальної та науково-педагогічної роботи, Голова науково-методичної ради

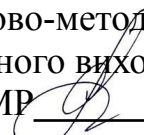
 Дар'я МАЛЬЧИКОВА
«15» жовтня 2025 р.

**Програма атестації здобувачів вищої освіти
Комплексний іспит за фахом:**

- 1. Теорія та методика спорту вищих досягнень;**
- 2. Сучасні методи наукових досліджень у фізичному вихованні та спорті;**
- 3. Методика викладання фахових дисциплін у закладах освіти.**

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність 017 Фізична культура і спорт
Освітня програма Фізична культура і спорт
Рівень вищої освіти другий (магістерський)
Форма навчання денна

ПОГОДЖЕНО

на засіданні науково-методичної ради
факультету фізичного виховання та
спорту Голова НМР Голяка С.К..

«09» жовтня 2025 р., пр. № 2

Івано-Франківськ 2025

Затверджено на засіданні кафедри
олімпійського та професійного спорту
Протокол № 2 від 30 вересня 2025 р.
Завідувачка кафедри _____ Катерина Дробот

ЗМІСТ

Загальні вимоги до складання атестації здобувачів ступеня вищої освіти.....	4
1. Теорія та методика спорту вищих досягнень	8
1.1. Програма першого модулю до атестації здобувачів рівня вищої освіти «магістр».....	8
1.2. Питання до першого модулю атестації здобувачів рівня вищої освіти «магістр».....	11
1.3. Основна література з модулю «Теорії та методики спорту вищих досягнень»	12
1.4. Додаткова література з модулю «Теорії та методики спорту вищих досягнень».....	13
2. Сучасні методи наукових досліджень у фізичному вихованні та спорту.....	15
2.1. Програма другого модулю до атестації здобувачів рівня вищої освіти «магістр».....	15
2.2. Питання до другого модулю атестації здобувачів рівня вищої освіти «магістр».....	16
2.3. Основна література з модулю «Сучасні методи наукових досліджень у фізичному вихованні та спорті».....	18
2.4. Додаткова література з модулю «Сучасні методи наукових досліджень у фізичному вихованні та спорті».....	19
3. Методика викладання фахових дисциплін у закладах освіти.....	20
3.1. Програма третього модулю до атестації здобувачів рівня вищої освіти «магістр»	21
3.2. Питання до третього модулю атестації здобувачів рівня вищої освіти «магістр»	22
3.3. Основна література з модулю «Методики викладання Фахових дисциплін у закладах освіти.....	23
3.4. Додаткова література з модулю «Методики викладання Фахових дисциплін у закладах освіти»	24
3.5. Критерії оцінювання	25

ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО СКЛАДАННЯ АТЕСТАЦІЇ НА ЗДОБУТТЯ РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ «МАГІСТР»

Магістр фізичної культури і спорту має бути розвиненою, освіченою та інтелігентною людиною, яка може кваліфіковано здійснювати виховну, фізкультурно-оздоровчу та навчально-тренувальну роботу з різним контингентом населення, а також сприяти гармонійному розвитку особистості, формуванню життєво необхідних навичок, розвитку фізичних якостей, зміцненню здоров'я, підготовці кваліфікованих спортсменів та команд.

Керуючись навчальними програмами з видів спорту та принципами побудови процесу спортивного тренування здобувачі повинні: **мати загальні компетентності:**

- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (ЗК-2);
- Здатність генерувати нові ідеї (креативність) (ЗК-5);
- Здатність працювати в міжнародному контексті (ЗК 8).

фахові компетентності:

- Здатність до критичного осмислення проблем у сфері фізичної культури і спорту, оригінального мислення та проведення досліджень (СК 1);
- Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти (СК 3);
- Здатність до самоосвіти, самовдосконалення та саморефлексії для успішної професіоналізації у сфері фізичної культури і спорту (СК 6);
- Здатність планувати, організовувати та здійснювати самостійні наукові дослідження з проблем фізичної культури і спорту.(СК-7);
- Усвідомлювати принципи професійної та академічної етики і необхідність їх дотримання. (СК-9).

програмні результати навчання:

- Аналізувати особливості, протиріччя та перспективи розвитку сучасної сфери фізичної культури і спорту, критично осмислювати проблеми у галузі та на межі галузей знань (ПРН-1);
- Приймати ефективні рішення щодо вирішення проблем у сфері фізичної культури та спорту, генерувати та порівнювати альтернативи, оцінювати ризики та ресурсні потреби (ПРН 2);
- Вільно обговорювати результати професійної діяльності, досліджень та інноваційних проєктів у сфері фізичної культури та спорту державною та іноземною мовами усно і письмово. (ПРН 3);
- Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з питань фізичної культури та спорту до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються (ПРН 4);
- Відшуковувати необхідну інформацію у науковій літературі, базах даних, інших джерелах, аналізувати та оцінювати цю інформацію. (ПРН 6);
- Застосовувати сучасні цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення, методи статистичного аналізу даних для розв'язання складних задач фізичної культури та спорту. (ПРН 7);
- Розробляти та реалізовувати наукові і прикладні проєкти, спрямовані на розв'язання проблем інноваційного характеру у сфері фізичної культури і спорту, а також дотичні до неї міждисциплінарні проєкти. (ПРН 9).

Атестація на здобуття рівня вищої освіти «магістр» на факультеті фізичного виховання та спорту призначена виявити рівень знань та вмінь з циклу фундаментальних і професійно-орієнтованих дисциплін: медико-біологічних та спеціальних, що відповідають ступеню вищої освіти «магістр» згідно стандарту вищої освіти, затвердженого Міністерством освіти і науки України.

Атестація на здобуття ступеня вищої освіти «магістр» побудований за модульно-блочною системою таким чином:

- перший блок – теорія та методика спорту вищих досягнень;

- другий блок – сучасні методи наукових досліджень у фізичному вихованні та спорті ;
- третій блок – методика викладання фахових дисциплін у закладах освіти.

При складанні атестації здобувач вищої освіти повинен дати кваліфіковану змістовну відповідь на три питання (по одному з кожного блоку). Кожний модуль складається з програм дисциплін, які входять до нього і розкривають загальний зміст і основні вимоги щодо знань і умінь рівня вищої освіти “магістр”, а також питання основних теоретичних і практичних положень. При необхідності відповідь доповнюється прикладами практичного використання тих чи інших видів і методів діяльності викладача (методичні розробки, структура плану-конспекту тренування, методики спортивного тренування, підготовка та проведення масових фізкультурно-спортивних заходів та ін.)

Підсумкова атестація здобувачів рівня вищої освіти «магістр» проводиться у вигляді державного іспиту та захисту кваліфікаційної роботи (проєкт).

Очікувані результати навчання:

Студент як суб’єкт буде здатен:

- *Аналізувати особливості, протиріччя та перспективи розвитку сучасної сфери фізичної культури і спорту, критично осмислювати проблеми у галузі та на межі галузей знань. (ПРН 1);*
- *Приймати ефективні рішення щодо вирішення проблем у сфері фізичної культури та спорту, генерувати та порівнювати альтернативи, оцінювати ризики та ресурсні потреби. (ПРН 2);*
- *Вміти обговорювати результати професійної діяльності, досліджень та інноваційних проєктів у сфері фізичної культури та спорту державною та іноземною мовами усно і письмово. (ПРН 3);*
- *Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з питань фізичної культури та спорту до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються (ПРН 4);*

- *Відшукувати необхідну інформацію у науковій літературі, базах даних, інших джерелах, аналізувати та оцінювати цю інформацію. (ПРН 6);*
- *Застосовувати сучасні цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення, методи статистичного аналізу даних для розв'язання складних задач фізичної культури та спорту.(ПРН-7);*
- *Розробляти та реалізовувати наукові і прикладні проєкти, спрямовані на розв'язання проблем інноваційного характеру у сфері фізичної культури і спорту, а також дотичні до неї міждисциплінарні проєкти.(ПРН-9).*

1. ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА СПОРТУ ВИЩИХ ДОСЯГНЕНЬ

1.1. Програма першого модулю атестації здобувачів рівня вищої освіти «магістр»

Блок «Теорія і методика спорту вищих досягнень» передбачений для формування у магістрантів фундаментальних знань, вмінь та навичок стосовно підготовки кваліфікованих спортсменів, що базуються на сучасних досягненнях провідних вітчизняних і іноземних вчених та світової практики.

У результаті вивчення освітньої компоненти здобувач повинен **знати:**

фундаментальні засади адаптації організму спортсмена до тренувальних та змагальних навантажень; процеси втоми та відновлення; особливості побудови мікро-, мезо- і макроструктур тренувального процесу з позицій адаптації; структуру та рівні підготовленості тренера, психологічні чинники успішної діяльності тренера. **Вміти:** складати плани тренувальних занять, мікро-, мезо- і макроциклів підготовки кваліфікованих спортсменів з урахуванням закономірностей адаптації до тренувальних і змагальних навантажень; здійснювати вибір адекватних засобів і методів підготовки та контролю; формувати мотивацію до спортивної діяльності.

Передбачені наступні *базові тематичні напрямки* та їх складові:

Професійна діяльність в спорті. Структура навчальної дисципліни «Теорія і методика спорту вищих досягнень». Спорт як сфера професійної діяльності. Види професійної діяльності в спорті. Характеристика окремих видів діяльності в спорті. Фактори середовища, що впливають на роботу тренера.

Тренер-професіонал. Структура підготовленості тренера. Функції тренера. Рівні професійної майстерності тренера. Види професійно-педагогічних здібностей тренера. Особистість тренера як

чинник успішності підготовки. Стилi керівництва групою.

Основи методики відбору у спорті вищих досягнень. Спортивна обдарованість. Види спортивного відбору. Види спортивних змагань. Етапність відбору. Вимоги до відбору. Спортивна переорієнтація.

Моделювання і прогнозування спортивного результату у спорті вищих досягнень. Основи теорії адаптації та закономірності її формування у спортсменів. Застосування теорії адаптації до побудови підготовки спортсменів. Зміни в організмі під впливом активної м'язової діяльності. Формування термінової адаптації. Формування довготривалої адаптації. Явища деадаптації, реадаптації і переадаптації у спортсменів.

Адаптація опорно-рухового апарату та функціональних систем.

Структурно-функціональні особливості рухових одиниць м'язів. Спортивна спеціалізація і структура м'язових тканин. Зміни у м'язових волокнах під впливом навантажень різної спрямованості.

Вплив навантаження на організм спортсменів. Характеристика навантажень, що застосовуються в спорті. Компоненти навантажень та їх вплив на формування реакцій адаптації. Специфічність реакцій адаптації організму спортсмена на навантаження. Реакції адаптації спортсменів різного віку та підготованості. Реакції організму спортсмена на змагальні навантаження.

Втома та відновлення в системі підготовки спортсменів. Втома та відновлення при напруженій м'язовій діяльності. Втома та відновлення при навантаженнях різної величини. Втома та відновлення при навантаженнях різної спрямованості. Втома та відновлення в залежності від кваліфікації і підготовленості спортсменів.

Етапи та види підготовки спортсменів високого класу. Визначення різних етапів спортивної підготовки спортсменів. Завдання загальної та спеціальної фізичної підготовки. Завдання технічної та тактичної підготовки. Завдання інтегральної та психологічної підготовки.

Основи методики розвитку фізичних якостей спортсменів.

Загальна характеристика та методика розвитку сили. Загальна характеристика та методика розвитку швидкості. Загальна характеристика та методика розвитку витривалості. Загальна характеристика та методика розвитку координаційних здібностей. Загальна характеристика та методика розвитку гнучкості. Технічна і тактична підготовка спортсменів..

**1.2. Питання до першого модулю атестації здобувачів рівня вищої освіти «магістр»
«Теорія і методика спорту вищих досягнень»**

1. Спорт як результат діяльності людини та сукупність цінностей.
2. Структура загально-теоретичної базової підготовленості тренера.
3. Структура професійно-педагогічної підготовленості тренера.
4. Система підготовки спортсменів в спорті вищих досягнень.
5. Особливості та методика відбору в спорті вищих досягнень
6. Система принципів в підготовці спортсменів.
7. Специфіка дидактичних принципів в спорті.
8. Специфіка специфічних принципів спортивного тренування.
9. Особливості інтегральної підготовки спортсмена в спорті вищих досягнень.
10. Характеристика системи змагальної діяльності в спорті вищих досягнень.
11. Проблема психічної підготовки в спорті вищих досягнень.
12. Мотивація спортсмена в тренувальному процесі.
13. Адаптація і проблеми підготовки спортсменів.
14. Формування термінової і довготривалої адаптації.
15. Компоненти навантажень та їх вплив на формування реакцій адаптації.
16. Специфічність реакцій адаптації організму спортсмена на навантаження.
17. Втома та відновлення при напруженій м'язовій діяльності.
18. Класифікація фізичних навантажень за локалізацією і механізмами втоми.
19. Засоби спортивної підготовки в спорті вищих досягнень.
20. Методи спортивної підготовки в спорті вищих досягнень.
21. Періодизація спортивного тренування в спорті вищих досягнень
22. Структура, зміст і типи тренувальних занять в спорті вищих досягнень.
23. Характеристика особливостей організації та змісту мікроциклу в спорті вищих досягнень

24. Характеристика особливостей організації та змісту мезоциклу в спорті вищих досягнень.
25. Характеристика особливостей організації та змісту макроциклу в спорті вищих досягнень
26. Види контролю в спорті вищих досягнень.
27. Організація і проведення змагань в спорті вищих досягнень.
28. Реалізація індивідуального підходу в спорті вищих досягнень.
29. Допоміжні засоби тренування в спорті вищих досягнень.
30. Засоби відновлення спортсменів та стимулювання їх працездатності.
31. Природна і штучна гіпоксія в системі підготовки спортсменів.
32. Особливості тренування спортсменок-жінок в спорті вищих досягнень.
33. Негативний вплив заборонених стимулюючих речовин на організм спортсмена.
34. Перспективи розвитку спорту вищих досягнень в Україні.
35. Матеріально-технічне забезпечення спорту вищих досягнень.

1.3. Основна література з модулю «Теорія і методика спорту вищих досягнень»

- 1.3.1. Діагностика психофізіологічних станів спортсменів: Метод, посібник /Г.В. Коробейніков, О.К. Дудник, Л.Д. Коняєва та ін. К. 2008. 64 с.
- 1.3.2. Костюкевич В.М. Теорія і методика тренування спортсменів високої кваліфікації: навчальний посібник. Вінниця: «Планер», 2007. – 273 с.
- 1.3.3. Костюкевич В. М. Теорія і методика спортивної підготовки (на прикладі командних ігрових видів спорту). Навчальний посібник. Вінниця : Планер, 2014. 616 с.
- 1.3.4. Костюкевич В.М. Теорія і методика спортивної підготовки у запитаннях і відповідях: Навчально-методичний посібник. – Режим доступу: [https:// library.vspu. edu.ua/polki/akredit/kaf_5/kostukevich13.pdf/](https://library.vspu.edu.ua/polki/akredit/kaf_5/kostukevich13.pdf) Вінниця: Планер, 2016 – 159 с.
- 1.3.5. Оцінювання психофізіологічних станів у спорті : монографія / Георгій Коробейніков, Євген Приступа, Леся Коробейнікова, Юрій Бріскін. – Львів : ЛДУФК, 2013. –311 с. – ISBN 978-966-2328-59-2.
- 1.3.6. Психологія спорту : навч. посіб. / В. І. Воронова. – Київ : Олімпійська література, 2007. – 298 с
- 1.3.7. Сергієнко Л.П. Спортивний відбір: теорія та практика. У 2 кн. –

Книга 1. – Теоретичні основи спортивного відбору/ Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2009. – 672 с. Шиян Б.М., Вацеба О.М. Теорія і методика наукових педагогічних досліджень у фізичному вихованні та спорті : Навчальний посібник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2008. 276 с.

- 1.3.8. Сергієнко Л.П. Спортивний відбір: теорія та практика. У 2 кн. – Книга 2. – Відбір у різні види спорту/ Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2010. – 784 с.

1.4.Додаткова література з модулю «Теорія і методика спорту вищих досягнень»

- 1.4.1. Ахметов, Р. Ф., Кутек, Т. Б. Методика і методологія наукових досліджень у фізичному вихованні та спорті. Вид-во ЖДУ ім. І. Франка.2022. 46с.
- 1.4.2. Гуревич Р.С., Сидоренко В.Д., Кадемія М.Ю. Як підготувати і захистити дипломну роботу? (для студентів педагогічних вищих навчальних закладів очних та заочних форм навчання освітньо-кваліфікаційних рівнів «бакалавр-спеціаліст-магістр»). Вінниця: ТОВ «Планер», 2010. 80 с.
- 1.4.3. Гринь О. Система психологічного забезпечення підготовки спортсменів як проблема сучасної психології спорту / О. Гринь, В. Воронова // Спортивний вісник Придніпров'я. – 2015. – № 3. – С. 29–34.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Наукова періодика України. URL: <http://journals.uran.ua>.
2. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В.О. Сухомлинського. URL: <https://dnpb.gov.ua>.
3. ДСТУ 2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання: Нац. стандарт України. Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2016. 17 с. URL: <http://lib.pnu.edu.ua/files/dstu-8302-2015.pdf>
4. МОН України URL: <https://mon.gov.ua> .
5. Наукові фахові видання України.
URL:
<https://mon.gov.ua/ua/nauka/nauka/atestaciya-kadriv-vishoyi-kvalifikaciyi/naukovi-fahovividanannya>.

2. СУЧАСНІ МЕТОДИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ ТА СПОРТІ

2.1. Програма другого модулю до атестації здобувачів рівня вищої освіти «магістр»

Блок тематичних питань освітньої компоненти «Сучасні методи наукових досліджень у фізичному вихованні та спорті» передбачає розкриття сучасних педагогічних та інноваційних технологій, які викладаються і використовуються навчальних закладах освіти, сучасні вимоги щодо методики викладання педагогічних та інноваційних технологій, які регламентовані положеннями Закону України “Про фізичну культуру та спорт”. Програма атестації здобувача вищої освіти включає основні положення з тем:

Блок сучасні методи наукових досліджень у фізичному виховання складається із розділів: **загальної характеристика наукових робіт**, де охарактеризовано види наукових робіт, окреслено основні вимоги до кваліфікаційних наукових робіт; **основні наукові категорії і теоретико-методичні поняття**, що лягли в основу структури та змісту другого розділу; **сучасних методів наукових досліджень**, ознайомить магістрантам із загальною характеристикою методів дослідження, методами наукових досліджень у фізичному вихованні та спорті, де детально висвітлено методи емпіричного та теоретико-емпіричного дослідження: аналіз науково-методичних літературних джерел, спостереження, опитування, вимірювання, моделювання, прогнозування, педагогічний експеримент; представлено використання сучасного наукового обладнання в процесі проведення наукових досліджень; подано психофізіологічні методи дослідження; **статистичні методи опрацювання результатів вимірювань**, де описано основні поняття математичної статистики, види варіаційних рядів, перевірку статистичних гіпотез, параметричні та непараметричні критерії, кореляційний аналіз; **методика написання наукових робіт**, де висвітлено загальні правила оформлення тексту наукової роботи, подано методичні поради щодо написання й опублікування наукових статей та кваліфікаційних робіт.

2.2. Питання до другого модулю атестації здобувачів рівня вищої освіти «магістр»
«Сучасні методи наукових досліджень у фізичному вихованні та спорті»

1. Система організації наукових досліджень в Україні у сфері фізичної культури і спорту.
2. Поняття про методологію досліджень, види та функції наукових досліджень.
3. Категоріальний апарат наукового дослідження.
4. Методи та техніка наукових досліджень, їх класифікація.
5. Методи теоретичного дослідження.
6. Методи емпіричного дослідження.
7. Експериментальні дослідження і спостереження у сфері фізичної культури і спорту.
8. Педагогічні дослідження, особливості їх використання у сфері фізичної культури і спорту.
9. Стадії наукових досліджень: організаційна, дослідна, узагальнення, реалізація результатів.
10. Загальні положення щодо оформлення наукової роботи.
11. Загальні правила цитування та посилання на використані джерела.
12. Оформлення списку використаних літературних джерел.
13. Загальна схема наукового дослідження.
14. Організація і планування наукового дослідження.
15. Основні методологічні принципи наукового дослідження.
16. Визначення проблеми, теми, об'єкта і предмета дослідження.
17. Поняття «наукова новизна», «теоретична значущість», «практична значущість».
18. Використання сучасних інформаційних технологій у спортивній підготовці спортсменів та різних груп населення.
19. Використання Смарт технологій у сфері фізичної культури і спорту та освіти.
20. Норми наукової етики, які регулюють щоденну наукову діяльність у фізичній культурі і спорті.
21. Метод педагогічного спостереження (констатуючого експерименту).
22. Загальна характеристика проведення послідовного, паралельного та перехресного педагогічного експериментів.
23. Тестування рівня розвитку фізичних якостей.
24. Характеристика показників фізичного розвитку (соматометричні, соматоскопічні, фізіометричні показники).
25. Основні вимоги до антропометричних досліджень.
26. Методи діагности адаптивних можливостей організму.
27. Методи інтегральної оцінки фізичного здоров'я людини за різними авторськими методиками.
28. Характеристика сучасної діагностичної апаратури, що застосовується під час проведення наукових досліджень у сфері фізичної культури і спорту.

29. Методи статистичної обробки наукових результатів.
30. Складання плану науково-дослідної роботи.
31. Хронометрування у фізичній культурі і спорті.
32. Опишіть методику опитування.
33. Поясніть методику анкетування.
34. Охарактеризуйте метод інтерв'ю.
35. Охарактеризуйте зміст окремих розділів кваліфікаційних робіт.

2.3.

Основна література з модулю «Сучасні методи наукових досліджень у фізичному вихованні та спорті»

1. Балахнічова Г. В. Формування професійної майстерності майбутнього фахівця фізичної культури : навч.-метод. посіб. для студ. випускних курсів ін-тів фіз. культури / Г. В. Балахнічова, Л. В. Заремба. – Луцьк : РВВ “Вежа” ВДУ ім. Лесі Українки, 2004. – 82 с.
2. Вишневецька В.П. Хмарні технології: навчальний посібник для майбутніх фахівців сфери фізичної культури та спорту. МОНУ, НПУ ім. М. П. Драгоманова. Київ : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2017. 160 с
3. Деделюк Н. А. Наукові методи дослідження у фізичному вихованні: навчальний посібник для студентів / Н. А. Деделюк // Волинський національний університет ім. Л. Українки, Інститут фізичної культури та здоров'я. –Луцьк, 2010. – 184 с
4. Сергієнко Л.П. Терміни і поняття у фізичній культурі. Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2011. 264 с.
5. Караулова С. Основи методології наукових досліджень у сфері фізичної культури і спорту. Запоріжжя: ЗНУ, 2022. 102с.
6. Кустовська О. В. Методологія системного підходу та наукових досліджень : курс лекцій. Тернопіль : Економічна думка, 2005. 124 с.
7. Москаленко Н. Інноваційна діяльність у фізичному вихованні загальноосвітніх навчальних закладів. Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві : збірник наукових праць. 2015. №4 (32). С. 35-38.
8. Солопчук М.С., Федірко А.О. Основи науково-методичної діяльності у галузі фізичної культури і спорту: Навчальний посібник. Кам'янець-Подільський: ПП Буйницький О.А., 2006. 224 с.
9. Соколова О. В., Омеляненко Г. А., Тищенко В. О. Спортивна метрологія : навч. посіб. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2018. 86 с.
10. Чижик В.В., Дудник О.К. Методи дослідження у фізичному вихованні: навч. посіб. для студ. Біла Церква, 2013. 241 с.
11. Шинкарук ОА. Теорія і методика підготовки спортсменів: управління, контроль, відбір, моделювання та прогнозування в олімпійському спорті: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів. Київ: НВП Поліграфсервіс; 2013. 136 с.
12. Язловецький В.С., Шерета В.В., Турчак А.Л. Наукові дослідження в теорії і практиці фізичного виховання: навчально-методичний посібник. Кіровоград, 2004. 163с.

2.4. Додаткова література з модулю «Сучасні методи наукових досліджень у фізичному вихованні та спорті»

1. Костюкевич В.М. Дипломна робота: структура, зміст, методика написання. Вінниця: ТОВ «Планер», 2005. – 213 с.
2. Марчик В.І., Письменний О.М., Рудь І.С. Актуальність фізичного виховання у закладах освіти. *Педагогіка і сучасні аспекти фізичного виховання: II Міжнар. наук.-практ. конф. (Краматорськ, 21–22 квітня 2016 року): зб. наук. праць* /За заг. ред. Ю.О. Долинного. Краматорськ, 2016. С. 42-48
3. Пермяко О., Оніщук Л., Йопа Т. Остапов А. 2020. Сучасна система фізичного виховання в умовах ЗВО. *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти*. 13 (Груд 2020). С.102–112. DOI: <https://doi.org/10.31865/2414-9292.13.2020.222853>.
4. Сабіров О. Особливості організації фізичного виховання студентів закладів вищої освіти в реаліях сьогодення. *PCS 2022*. С.21-23.
5. Спортивна фізіологія: навчальна програма для вузів фізичного виховання і спорту /За ред. Євгенєвої Л.Я. К.: Олімпійська література, 2000.
6. Шиян Б.М., Вацеба О.М, Теорія і методика наукових педагогічних досліджень у фізичному вихованні та спорті. Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2008. 275 с.

INTERNET – ресурси

1. Наукова періодика України. URL: <http://journals.uran.ua>.
2. МОН України URL: <https://mon.gov.ua> .
3. Наукові фахові видання України. URL: <https://mon.gov.ua/ua/nauka/nauka/atestaciya-kadriv-vishoyi-kvalifikaciyi/naukovi-fahovividdannya>.

3. МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

3.1. Програма третього модулю до атестації здобувачів рівня вищої освіти «магістр»

Блок тематичних питань освітньої компоненти «Методика викладання фахових дисциплін у закладах освіти» передбачає реалізацію уявлення про вищу школу України, особливості роботи викладача з фізичного виховання у вищих навчальних закладах, характеристики особливостей його роботи, зміст й організацію професійно-педагогічної освіти у формуванні знань та умінь, необхідних для успішної практичної діяльності з викладання дисциплін з фізичного виховання у вищих навчальних закладах.

Програма атестації здобувачів вищої освіти включає основні положення з тем:

Соціально-освітні та програмно-нормативні засади фізичного виховання студентів ЗВО; Мета, завдання та основи організації процесу фізичного виховання здобувачів вищої освіти;

Професійна діяльність викладача з фізичного виховання в умовах кредитно-модульної системи навчання у ЗВО; Система планування освітнього процесу з фізичного виховання у ЗВО; Контроль та облік у процесі фізичного виховання здобувачів ЗВО; Рейтингова система оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у процесі фізичного виховання;

Професійно-прикладна фізична підготовка здобувачів ЗВО I-IV рівнів акредитації; Організація і проведення самостійних занять з фізичного виховання в умовах ЗВО; Техніка безпеки та попередження травматизму на заняттях з фізичного виховання у ЗВО.

Соціально-освітні та програмно-нормативні засади фізичного виховання здобувачів ЗВО. Фізична культура в системі підготовки спеціалістів в умовах вищої школи. Місце ФВ в системі професійної освіти та виховання студентської молоді. Характеристика головних понять освітньої компоненти «Методика викладання фізичного виховання у ЗВО». Програмно-нормативне забезпечення ФВ студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації.

Мета, завдання та основи організації процесу фізичного виховання здобувачів ЗВО. Мета і завдання фізичного виховання здобувачів. Завдання поза навчальної роботи з ФВ зі здобувачами вищої освіти. Особливості організації процесу ФВ здобувачів. Організація навчальних занять з ФВ в навчальних відділеннях ЗВО. Організація і зміст роботи кафедри ФВ ЗВО. Професійна діяльність викладача з фізичного виховання в умовах кредитно-модульної системи навчання у ЗВО. Загальні положення про кредитно-модульну технологію з фізичного виховання і спорту ЗВО. Типові види навчально-методичних матеріалів у вищій школі.

Навчально-методичний комплекс. Організація аудиторної роботи зі здобувачами. Особливості діяльності викладача з фізичного виховання у ЗВО. Види діяльності викладача ЗВО. Структура та рівні діяльності викладача ЗВО.

Система планування освітнього процесу з фізичного виховання у ЗВО. Роль планування у процесі ФВ здобувачів. Документи планування процесу ФВ у ЗВО. Розділи педагогічного контролю у процесі ФВ здобувачів.

Контроль та облік у процесі фізичного виховання здобувачів ЗВО.

Поняття про сутність контролю, його компоненти. Функції контролю. Педагогічні вимоги до оцінювання навчальних досягнень студентів. Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів. Форми контролю з фізичного виховання у ЗВО. Методи і форми контролю знань здобувачів. Облік та документи обліку у фізичного виховання.

Рейтингова система оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у процесі фізичного виховання. Поняття та сутність оцінювання навчальної роботи здобувачів у процесі фізичного виховання. Критерії оцінки знань, умінь та навичок здобувачів. Модульно-рейтингова система оцінювання здобувачів вищої освіти у процесі фізичного виховання. Залікові вимоги з фізичної підготовки здобувачів основної та групи спортивного удосконалення. Контрольні нормативи для оцінки фізичної підготовленості здобувачів спеціальної медичної групи.

Професійно-прикладна фізична підготовка здобувачів ЗВО I-IV рівнів акредитації. Значення ППФП здобувачів ЗВО. Завдання професійно-прикладна фізична підготовка (ППФП) здобувачів. Засоби ППФП та фактори, що визначають її зміст. Форми організації ППФП студентської молоді.

Організація і проведення самостійних занять з фізичного виховання в умовах ЗВО. Вимоги до організації самостійних занять. Формування знань і вмінь, необхідних для самостійних занять фізичними вправами. Форми самостійних занять. Особливості організації і проведення поза навчальної роботи з фізичного виховання.

Техніка безпеки та попередження травматизму на заняттях з фізичного виховання у ЗВО. Загальні вимоги до техніки безпеки. Основні вимоги до здобувачів, що займаються в плавальному басейні. Основні вимоги до здобувачів, що займаються в ігровому залі. Основні вимоги до здобувачів, що займаються в гімнастичному залі. Основні вимоги до здобувачів, які відвідують тренажерну залу.

3.2. Питання до третього модулю атестації здобувачів рівня вищої освіти «магістр»

«Методика викладання фахових дисциплін у закладах освіти»

1. Фізична культура в системі підготовки фахівців в умовах вищої школи.
2. Характеристика головних понять дисципліни.
3. Функції та види фізичної культури у ЗВО.
4. Форми та засоби фізичного виховання здобувачів ЗВО.
5. Основні аспекти реалізації навчальних занять з фізичного виховання у ЗВО.
6. Характеристика методів виховання здобувачів у процесі фізичного виховання.
7. Організація самостійної роботи здобувачів з фізичного виховання
8. Індивідуальні завдання для основної групи здобувачів з фізичного виховання.
9. Загальні положення про систему оцінювання з фізичного виховання у ЗВО.
10. Типові види навчально-методичних матеріалів у ЗВО.
11. Комплектування груп з фізичного виховання.
12. Підвищення мотивації до занять з фізичного виховання у ЗВО.
13. Поняття про сутність контролю, його компоненти. Функції контролю.
14. Самоконтроль тих, хто займається фізичною культурою і спортом.
15. Форми контролю з фізичного виховання у ЗВО. Методи і форми контролю знань здобувачів.
16. Принципи організації, планування роботи та ведення документації з фізичного виховання у ЗВО.
17. Документація з планування: навчальний план, навчальний робочий план, навчальний графік, освітня програма, робочі програми та тематичні плани, план-конспект заняття, силабус освітньої компоненти.
18. Організація секційної роботи з різних видів спорту у ЗВО.
19. Завдання та функції кафедри фізичного виховання у ЗВО.
20. Вимоги до професійної діяльності викладача з фізичного виховання у ЗВО.
21. Дидактичні принципи, методологія та практична спрямованість занять з фізичного виховання у основній групі здобувачів.
22. Методика навчання плавання здобувачів у ЗВО.
23. Організація діяльності спортивних клубів ЗВО.
24. Особливості організації та проведення занять зі складно координаційних видів спорту у ЗВО.
25. Організація проведення змагань серед здобувачів. Суддівство.

26. Особливості організації та проведення занять з ігрових видів спорту у ЗВО.
27. Особливості організації та проведення занять з циклічних видів спорту у ЗВО.
28. Контрольні нормативи для оцінки фізичної підготовленості здобувачів спеціальної медичної групи
29. Загальні вимоги до техніки безпеки. Основні вимоги до здобувачів, що займаються в плавальному басейні.
30. Загальні вимоги до техніки безпеки. Основні вимоги до здобувачів, що займаються в ігровому залі.
31. Загальні вимоги до техніки безпеки. Основні вимоги до здобувачів, що займаються в гімнастичному залі.
32. Загальні вимоги до техніки безпеки. Основні вимоги до здобувачів, які відвідують тренажерну залу.
33. Загальні вимоги до техніки безпеки. Вимоги до здобувачів, що відвідують заняття на стадіонах та у легкоатлетичних манежах.
34. Організація процесу фізичного виховання здобувачів з особливими потребами в ЗВО.
35. Значення професійно-прикладної фізичної підготовки здобувачів ЗВО. Завдання та засоби ППФП. Специфіка ППФП та фактори, що визначають її зміст.

3.3. Основна література з модулю «Методики викладання фахових дисциплін у закладах освіти»

1. Волков В.Л. Основи професійно-прикладної фізичної підготовки студентської молоді / В.Л. Волков - К.: Знання України, 2008. 82 с.
2. Державні тести і нормативи оцінки фізичної підготовленості населення України, Постанова кабінету міністрів України від 15 січня 1996 року №80, м. Київ. 31с.
3. Круцевич Т.Ю. Предмет і зміст теорії і методики фізичного виховання: лекція для студентів, аспірантів та слухачів підвищення кваліфікації, викладачів фіз. Виховання / Т.Ю.Круцевич. – К.: НУФВС, 2001 – 25с.
4. Лоза Т.О. Теорія і методика фіз. виховання: – Навч. посібник /Т.О.Лоза, В.В.Затилкін – Суми: СумДПУ ім.А.С.Макаренка – 2004. – 76с
5. Теорія і методика фізичного виховання/Методика фізичного виховання різних груп населення. Підручник для студентів вищих навчальних закладів фізичної культури і спорту/Під ред. Т.Ю. Круцевич. К.: НУФВСУ «Олімпійська література», 2008. –Т-2. - С. 155 -319.
6. Товт В.А. Основи теорії та методики фізичного виховання: Навчальний посібник/Укл. В.А. Товт, О.А. Дуло, М. Ю. Щерба. – Ужгород: ПП "Графіка", 2010. – 140 с.

7. Товт В.А. Теорія і методика фізичного виховання дорослого населення та фізичної підготовки у Збройних Силах України: Навчальний посібник /В.А. Товт, О.А. Дуло, І.І. Маріонда. – Ужгород: ПП "Графіка", 2010. – 76 с.

3.4. Додаткова література з модулю «Методики викладання фахових дисциплін у закладах освіти»

1. Волков В. Л. Основи теорії та методики фізичної підготовки студентської молоді.: навчальний. посібник. Київ, 2008. 256 с
2. Теорія та методика фізичного виховання. Загальні основи теорії і методики фізичного виховання. Том 1. / Под. ред. Т.Ю.Круцевич, Н.Є. Пангелова, О.Д.Кривчикова. – К.: Олимпийская литература, 2017. – 384 с.
3. Теорія та методика фізичного виховання. Методика фізичного виховання різних груп населення. Том 2. / Под. ред. Т.Ю.Круцевич, Н.Є. Пангелова, О.Д.Кривчикова – К.: Олимпийская литература, 2017. – 448 с.
4. Прокопова Л.І. Оцінювання навчальної та наукової діяльності студентів з теорії і методики фізичного виховання за кредитно-модульною системою: практикум для студентів / Л.І. Прокопова, Т.О.Лоза. – Суми: СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2007. – 160 с.
5. Шиян Б.М. Методика викладання спортивно-педагогічних дисциплін у вищих навчальних закладах фізичного виховання і спорту: Навчальний посібник / Б.М.Шиян, В.Г.Папуша. - Харків: «ОВС», 2005.- 208 с.

3.5. Критерії оцінювання знань і вмінь здобувачів вищої освіти

Система контролю якості навчального процесу та критерії оцінок, які використовуються у Херсонському державному університеті, основана на «Положенні про організацію освітнього процесу в Херсонському державному університеті» (наказ від 02.09.2020 №789-Д), «Порядку оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти» (наказ від 28.08.2024 № 410-Д).

Метою контролю є оцінка якості організації та проведення навчального процесу та його програмних результатів навчання, а також подальше вдосконалення форм і методів роботи. Основним завданням системи контролю є систематична оцінка якості засвоєння здобувачами вищої освіти навчальної інформації у повному обсязі курсів, проведення всіх форм занять, підготовки спеціалістів в цілому.

Результати складання екзамену визначаються «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» та виставляється за шкалою ЄКТС, яка переводиться у національну 100-бальну систему оцінювання.

Атестація здобувачів вищої освіти здійснюється екзаменаційною комісією після завершення навчання на певному рівні освіти з метою встановлення фактичної відповідності програмних результатів навчання здобувачів вищої освіти стандартам вищої освіти (вимогам НРК за відсутності стандартів), зокрема, освітньо-професійній програмі підготовки.

Кожен екзамен (кожен модуль комплексного екзамену) оцінюється окремо за національною системою оцінювання, в балах й за системою ЄКТС, про що робиться запис у заліковій кредитній книжці, протоколі засідання екзаменаційної комісії.

Національна шкала успішності	100-бальна система оцінювання	Оцінка ЄКТС	Коментар
Відмінно	90-100	A	Виставляється, якщо здобувач правильно і в повному обсязі відповів на екзаменаційне питання. Відповідь характеризується системністю, обґрунтованістю, повнотою розкриття. Здобувач володіє навчальним матеріалом, вміє використовувати понятійно-категоріальний апарат
Добре	82-89	B	Виставляється, якщо здобувач правильно і майже у повному обсязі відповів на екзаменаційне питання, але з незначними помилками. Відповідь характеризується системністю, обґрунтованістю, повнотою розкриття. Здобувач володіє навчальним матеріалом, вміє використовувати понятійно-категоріальний апарат
	74-81	C	Виставляється, якщо здобувач відповів на екзаменаційне питання з незначними помилками у достатньому обсязі для його розкриття. Відповіді характеризуються системністю, обґрунтованістю повнотою розкриття, можливо з поодинокими неточностями. Здобувач володіє навчальним матеріалом, вміє використовувати понятійно-категоріальний апарат

Задовільно	64-73	D	Виставляється, якщо здобувач відповів на екзаменаційне питання з помилками у майже достатньому обсязі для його розкриття. Відповіді характеризуються недостатньою системністю, обґрунтованістю, повнотою розкриття, можливо із суттєвими неточностями. Здобувач, в цілому, володіє навчальним матеріалом, вміє використовувати понятійно-категоріальний апарат
	60-63	E	Виставляється, якщо здобувач відповів на екзаменаційне питання з мінімальним розкриттям питання або зі значними помилками. Відповідно характеризуються недостатньою системністю, обґрунтованістю, повнотою розкриття, можливо із суттєвими неточностями. Здобувач недостатньо володіє навчальним матеріалом, не завжди вміє використовувати понятійно-категоріальний апарат.
Незадовільно	35-59	FX	Виставляється, якщо здобувач відповів на конкретне екзаменаційне питання з величезною кількістю помилок. Відповіді характеризуються відсутністю системності, обґрунтованості, повноти розкриття. Здобувач не володіє навчальним матеріалом, не вміє використовувати понятійно-категоріальний апарат.
	1-34	F	Встановлюється, якщо здобувач взагалі не відповів на конкретне екзаменаційне питання

Гарант ОП

Дробот К.В